

Oppgave 1 (teller 25 %)

For en varehandelsvirksomhet foreligger følgende regnskapsopplysninger:

Resultatoppstilling	20x3	
Salgsinntekt	5 000 000	
Vareforbruk	3 000 000	
Lønnskostnader	700 000	
Avskrivninger	150 000	
Andre driftskostnader	816 000	
Driftsresultat	334 000	
Renteinntekter	6 000	
Rentekostnader	40 000	
Overskudd før skattekostnad	300 000	
Skattekostnad (= betalbar skatt)	81 000	
Årsoverskudd	219 000	
Balanse	20x3	20x2
Anleggsmidler	600 000	750 000
Varelager	380 000	370 000
Kundefordringer	460 000	401 000
Bank, kontanter mv.	140 000	120 000
Sum omløpsmidler	980 000	891 000
Sum eiendeler	1 580 000	1 641 000
Egenkapital	319 000	100 000
Langsiktige lån	600 000	650 000
<i>Kassekreditt</i>	<i>50 000</i>	<i>280 000</i>
<i>Leverandørgjeld</i>	<i>380 000</i>	<i>346 000</i>
<i>Betalbar skatt</i>	<i>81 000</i>	<i>40 000</i>
<i>Annen kortsiktig gjeld</i>	<i>150 000</i>	<i>225 000</i>
Kortsiktig gjeld	661 000	891 000
Sum egenkapital/gjeld	1 580 000	1 641 000

- a) Egenkapitalen er ikke den samme i 20x2 og i 20x3. Hva kommer det av?

Årets overskudd på 219 000 er lagt til.

- b) Hva er totalkapitalens rentabilitet i denne bedriften?

$$Rtk = ((\text{Ord.res} + \text{rentekostnad}) * 100) / \text{Gj.sn.TK} = ((300\ 000 + 40\ 000) * 100) / ((1641000 + 1580000)/2) = \underline{21,11\ \%}$$

- c) Hva er egenkapitalens rentabilitet i denne bedriften?

$$Rek = (\text{Ord.res} * 100) / \text{Gj.sn.EK} = ((300000 * 100) / ((100000 + 319000)/2)) = \underline{143,20\ \%}$$

- d) Tallene som står i balansen for 20x2 og 20x3 er per 31.12 i disse årene. Hva er likviditetsgrad 1 og 2 31.12 20x3?

$$\text{Likv.grad 1} = \text{Oml.midler} / \text{korts.gjeld} = 980\ 000 / 661\ 000 = \underline{1,48}$$

$$\text{Likv.grad 2} = (\text{Oml.midler} - \text{varelager}) / \text{korts.gjeld} = (980\ 000 - 380\ 000) / 661\ 000 = \underline{0,91}$$

- e) Hva er avanseprosenten i 20x3?

$$\text{Avanseprosent} = ((\text{Varesalg} - \text{Varekj\o}p(\text{vareforbruk})) * 100) / \text{Varekj\o}p$$
$$\text{Avanseprosent} = ((5\ 000\ 000 - 3\ 000\ 000) * 100) / 3\ 000\ 000 = \underline{66,67\ \%}$$

Oppgave 2 (Teller 25 %)

En industribedrift har fire avdelinger; Materialavdeling, tilvirkningsavdeling I, tilvirkningsavdeling II og salgs- og administrasjonsavdeling. De bruker tilleggskalkulasjon ved prissetting og har i en normalperiode registrert følgende tall:

Direkte materialer	kr	8 000 000
Direkte lønn tilv.avd. I	«	12 000 000
Direkte lønn tilv.avd. II	«	10 000 000
Indirekte kostnader materialavd.	«	2 000 000
Indirekte kostnader tilv.avd. I	«	4 800 000
Indirekte kostnader tilv.avd. II	«	2 500 000
Indirekte kostnader salgs- og adm.avd.	«	7 860 000

- a) Regn ut tilleggssatsene. Kun prosenttillegg skal benyttes. (Teller 8 %)

Svar:

$$\text{Materialavd. : } 2\,000\,000/8\,000\,000*100 = 25\%$$

$$\text{Tilv.avd. I : } 4\,800\,000/12\,000\,000*100 = 40\%$$

$$\text{Tilv.avd.II : } 2\,500\,000/10\,000\,000*100 = 25\%$$

$$\text{Tilvirkningskostnad: } 8\,000\,000 + 2\,000\,000 + 12\,000\,000 + 4\,800\,000 + 10\,000\,000 + 2\,500\,000 = 39\,300\,000$$

$$\text{Salgs- og adm.avd: } 7\,860\,000/39\,300\,000*100 = 20\%$$

Industribedriften nevnt i teksten over har fått en forespørsel om å levere et nytt produkt. Til dette nye produktet vil det gå med kr 1 300,- i direkte materialer, kr 1 400,- i direkte lønn i tilv.avd. I og kr 1 500,- i direkte lønn i tilv.avd. II. Bedriften bruker en fortjeneste på 10 %.

b) Kalkuler prisen uten mva. på dette nye produktet. (Teller 8 %)

Svar:

$$1\,300 + 325 + 1\,400 + 560 + 1\,500 + 375 = 5\,460 + 1\,092 = 6\,552 + 655,20 = \underline{7\,207,20}$$

c) Hva heter den kalkulasjonsmetoden du benyttet deg av i oppgave 1 a) og 1 b)? Hvilke andre kalkulasjonsmetoder kjenner du til, og hva måtte du eventuelt ha av tilleggsopplysninger for å benytte deg av disse? (Teller 2 %)

Svar: Tilleggs kalkulasjon etter selvkostmetoden. Divisjonskalkulasjon. Opplysninger om at det bare er ett produkt. (TK/x). Tilleggs kalkulasjon etter bidragsmetoden. Opplysninger om hvor stor del av de indirekte kostnadene som er faste. (Evt. variable)

Rentesats:		10 %		
P	R	R ⁻¹	A	A ⁻¹
1	1,1000	0,9091	0,9091	1,1000
2	1,2100	0,8264	1,7355	0,5762
3	1,3310	0,7513	2,4869	0,4021
4	1,4641	0,6830	3,1699	0,3155
5	1,6105	0,6209	3,7908	0,2638

d) Hvis du tar opp et annuitetslån på kr.3.000.000 over tre år til 10 % rente p.a., hva blir annuiteten og hva blir de årlige rente- og avdragsbeløpene. Vis dette i en oppstilling. Bruk tabellen over. (Teller 4 %)
Pga. bare fire desimaler i tabellen vil du ikke få helt nøyaktig nedbetaling.

SVAR:

År	Restlån per 1.1	Renter	Avdrag	Annuitet
1	3.000.000	300.000	906 300	1 206 300
2	2 093 700	209 370	996 930	1 206 300
3	1 096 770	109 677	1 096 623	1 206 300

- e) Tenk deg at du vil få utbetalt 1 000 000 om fem år. Hva er nåverdien av dette beløpet? Bruk tabellen over. (Teller 3 %)

SVAR:

$$\text{Nåverdi: } 1.000.000 \times 0,6209 = \underline{620.900}$$

Oppgave 3 (Teller 20 %)

Fra en bedrift som produserer ett produkt viser regnskapet følgende for mars 2023:
Faste kostnader (FK): kr 28 000 000. Variable kostnader (VK): kr 26 000 000.
Inntekt (TI): kr 52 000 000.

- a) Vis i en oppstilling hva dekningsbidraget (DB) og resultatet var.

TI	52 000 000
-VK	<u>26 000 000</u>
DB	26 000 000
-FK	<u>28 000 000</u>
Resultat	<u>- 2 000 000</u>

- b) Hva var dekningsgraden i mars?

$$\text{SVAR: DG} = \text{DB} \cdot 100 / \text{TI} = 26\,000\,000 \cdot 100 / 52\,000\,000 = \underline{50\%}$$

Prisen på produktet var kr 500.

- c) Hvor mange enheter solgte bedriften i mars 2023?

$$\text{SVAR: } x = \text{TI} / \text{pris} = 52\,000\,000 / 500 = \underline{104\,000 \text{ enheter}}$$

- d) Hva må de variable enhetskostnadene ha vært i mars 2023?

$$\text{SVAR: VEK} = \text{VK} / x = 26\,000\,000 / 104\,000 = \underline{250,-}$$

Ledelsen var ikke fornøyd med resultatet for mars og vurderer to alternativ for mai 2023:

Alternativ 1: Sette ned prisen med 8 %. Det ville medført et økt salg på 17 %.

Alternativ 2: Gjennomføre en markedsføringskampanje til kr 350 000 og sette ned prisen med 7 %. Dette ville medført et økt salg på 21 % og man vil samtidig ha kunnet forhandle seg frem til en lavere variabel enhetskostnad med 14 %.

e) Vis med en oppstilling/utregning om du eventuelt ville ha valgt ett av disse alternativene for mai 2023. (Ta utgangspunkt i tallene for mars 2023)

SVAR:

		ALT 1		ALT 2	
TI	52 000 000	$*0,92*1,17=$	55 972 800	$*0,93*1,21=$	58 515 600
-VK	26 000 000	$*1,00*1,17=$	30 420 000	$*0,86*1,21=$	27 055 600
DB	26 000 000		25 552 800		31 460 000
200					
-FK	28 000 000		28 000 000	+ 350 000	28 350 000
Resultat	- 2 000 000		-2 447 200		3 110 000

Alternativ 2 velges da resultatet forbedres til et overskudd på 3 110 000

Oppgave 4 (Teller 12 %)

- a) Hva kjennetegner selskapsformen ansvarlig selskap? Hvilke to former for ansvarlig selskap har vi? Hvilke fordeler og ulemper har denne selskapsformen?

SVAR: To eller flere eiere. ANS og DA. Fordeler: Lett å komme i gang, krever ikke noen minimumskapital, ikke revisjonsplikt. Ulemper: Risiko og skatt.

- b) Hvordan ville du ha satt opp et likviditetsbudsjett?

SVAR: 1. Innbetalinger 2. Utbetalinger 3. Innbetalingsoverskudd 4. Likviditetsreserve IB 5. Likviditetsreserve UB

- c) Vinningsoptimum. Beskriv med ord hvor dette er i et enhetsdiagram.

Skjæringspunktet mellom grenseinntekt (DEI) og grensekostnad (DEK).

- d) Hva kjennetegner markedsformen monopolistisk konkurranse?

SVAR: Mange små tilbydere, mange etterspørrere, merkevarer.

- e) Nevn tre forhold som kan påvirke priselastisiteten.

SVAR: Unikt produkt, ubetydelig økonomisk belastning, substitutter, varer som kunder trenger i forbindelse med kapitalvarer, spesielt god kvalitet (prestisje, eksklusivitet), komplementære varer og inntekt. Side 85 og 86.(8.utg.)

f) Forklar styringsnivåene i et aksjeselskap med mer enn 200 ansatte?

SVAR: Generalforsamling, bedriftsforsamling, styret, adm.dir. og bedriftens organisasjon.

Oppgave 5 (teller 18 %).

En virksomhet startet opp i mars 2023. Bruttolønnen for mars utgjorde kr 4 000 000. Skattetrekket var på kr 1 000 000. Kontoene man har til disposisjon i forbindelse med registrering av lønnsbilaget var: 1950 Skattetrekk, 2380 Kassekreditt, 2600 Skattetrekk, 2770 Skyldig arbeidsgiveravgift, 2780 Påløpt arbeidsgiveravgift, 2940 Påløpt ferielønn, 5000 Lønn, 5180 Ferielønn og 5400 Arbeidsgiveravgift.

a) Gjør de registreringer som følger av lønnsbilaget, når bedriften gjør hva den skal gjøre, herunder sørge for fortløpende registrering av kostnadene etter hvert som de oppstår. Satsene bedriften benytter er 12 % feriepenger og 14,1 % arbeidsgiveravgift. (Teller 10 %)

SVAR:

Beregninger:

Bruttolønn: kr 4 000 000 (D 5000)
Skattetrekk: " 1 000 000 (K 2600)
Utbetalt kr 3 000 000 (K 2380)

Skyldig arbeidsgiveravgift for perioden:
kr 4 000 000 x 14,1 % = kr 564 000 (D 5400 K 2770).

Påløpne feriepenger: kr 4 000 000 x 12 % = kr 480 000 (D 5180 K 2940).

Påløpt arbeidsgiveravgift: kr 480 000 x 14,1 % = kr 67 680 (D 5400 K 2780).

Skattetrekk inn på egen bankkonto, kr 1 000 000 (D 1950 K 2380).

b) Når lønnskostnadene presenteres i resultatoppstillingen, inkluderes arbeidsgiveravgift og feriepenger. Hvor store var lønnskostnadene i mars beregnet på denne måten, og hva utgjorde utbetalt lønn i mars? (Teller 5 %)

Lønnskostnader totalt i mai: 4 000 000 + 564 000 + 480 000 + 67 680 = 5 111 680.
Utbetalt lønn til de ansatte utgjorde kr 3 000 000.

c) Når skal mva., arbeidsgiveravgift og skattetrekk for 4.termin betales? (Teller 3 %)

MVA.: 10. oktober

Arb.g.avg. og skattetrekk: 15.september.

